

گفت و گو با ندا کاظمی، کارگردان نمایش «یرما» که این شب ها در سالن یک تماشاخانه آکتور روی صحنه می رود

یرما؛ تجربه یک کولاژ متنی

شکیبا افخمی راد| این روزها

تماشاخانه های مشهد میزبان آثار مختلف نمایشی هستند؛ آثاری که هریک از

زاویه ای متفاوت به مسائل انسانی و اجتماعی می پردازند. درمیان این اجراها، نمایش «یرما»، به طراحی و کارگردانی ندا کاظمی، برداشتی آزاد از نمایشنامه مشهور «یرما»، اثر فدریکو گارسیا لورکا، حضور دارد که از ۲۵ مرداد در سالن یک پردیس تئاتر آکتور روی صحنه رفته است. کاظمی در این اثر، علاوه بر بازآفرینی نمایشنامه لورکا، بخش هایی از «رقص مادیان ها»، نوشته محمد چرم شیر، را نیز به متن افزوده و با ایجاد نوعی کولاژ متنی، تلاش کرده است «یرما» را از منظری متفاوت بازخوانی کند. نتیجه، نمایشی است که اگرچه نقطه آغازش مسئله زن و میل او به مادر شدن است. در ادامه، دامنه بحث را به مفهوم گسترده تری از سرکوب اجتماعی و آرزوهای برآورده نشده زنان و مردان می کشاند.

بازخوانی متن یک قدیمی با مسئله های همچنان زنده ندا کاظمی، طراح و کارگردان «یرما»، درباره ایده این نمایش می گوید: ایده اصلی نمایش از نمایشنامه یرما، اثر فدریکو گارسیا لورکا، گرفته شده، اما در روند بازآفرینی، بخش هایی از «رقص مادیان ها»، نوشته محمد چرم شیر، به بافت نمایشنامه لورکا اضافه شده است. درواقع من تلاش کردم نمایشنامه لورکا را از منظری جدید روی صحنه بیاورم. به گفته کاظمی، انتخاب «یرما» بیش از هر چیز به دلیل زنده بودن مسئله ای است که لورکا حدود یک قرن پیش، مطرح کرده است؛ مسئله ای که به باور وی، همچنان می تواند مخاطب امروز را به فکر وادارد. کارگردان نمایشنامه «یرما» یادآوری می کند: لورکا در یرما فقط درباره میل یک زن به مادر شدن صحبت نمی کند، بلکه مسائلی چون میل انسان به کشف خویشتن، فشارهای اجتماعی بر زن و زیرسؤال رفتن هویت او را نیز مطرح می کند. از نگاه کارگردان کشورمان، جامعه سنتی با ایجاد کنترل اجتماعی شدید و تعریف نقش های جنسیتی ثابت، می تواند قدر را از بخش مهمی از توانمندی هایش دور کند.

از مسئله زن تا آرزوهای سرکوب شده مرد یکی از تفاوت های مهم اجرای کاظمی با متن اصلی لورکا، تلاش برای ایجاد تعادل میان شخصیت های زن و مرد است. در نمایشنامه اصلی، محور اصلی

داستان زنی است که در جامعه ای مردسالار، امیال و آرزوهای سرکوب شده است.

کاظمی درباره این رویکرد توضیح می دهد: من دو نمایشنامه را تلفیق کردم تا هم مخاطب آقا و هم مخاطب خانم، بتواند با اثر ارتباط برقرار کند. متن اصلی بسیار زنانه است و می توان گفت رویکردی فمینیستی دارد.

کاظمی باور دارد که همین تغییر باعث شده است نمایش از تقابل ساده زن و مرد فاصله بگیرد و به نقدگسترده تری از سنت های نادرست و فشارهای اجتماعی برسد. درواقع در این نمایش می بینیم که هم زنان و هم مردان به نوعی توسط جامعه و قوانین و فرهنگ های نادرست سرکوب شده اند و هر دو نیز از منظر جامعه شناسی و روان شناسی حق دارند.

پروژه ای که از یک کلاس بازیگری آغاز شد «یرما» در ابتدا قرار نبود یک اجرای حرفه ای و عمومی باشد. کاظمی کار را با هنرجویان کلاس های بازیگری خود آغاز کرد و هدف نخستش، تنها یک نمایش خوانی و ارائه محدود بود، اما علاقه و اشتیاق هنرجویان، باعث شد مسیر پروژه تغییر کند. کارگردان نمایش «یرما» یادآوری می کند: متأسفانه در فضای تئاتر مشهد، به جوانانی که تازه کارشان را آغاز کرده اند، آن طور که باید میدان داده نمی شود، به همین دلیل و به خاطر اشتیاق و علاقه بچه ها، تصمیم گرفتم کار را راجدی تردنبال کنم.

گزارشی از نمایشگاه «کسی اینجاست» با آثار پرتره از مشاهیر جهان

پرتره هایی از انسان، فراتر از یک تصویر

جذاب بودند و احساس می کردم دوست دارم آن ها را نقاشی کنم. وقتی تعداد آثار بیشتر شد، متوجه شدم میان آن ها یک ارتباط مشترک وجود دارد؛ اینکه هرکدام به شکلی بر ذهن، فرهنگ یا تجربه انسانی تأثیر گذاشته اند. از آنجا ایده یک مجموعه مستقل شکل گرفت و انتخاب های بعدی نیز آگاهانه تر شد.

مخاطب با یک انسان روبه روست، نه فقط با تصویر برای این هنرمند شباهت ظاهری مهم است، اما نقطه پایان کار نیست. عباس زاده در این باره توضیح می دهد: اگر پرتره فقط شبیه یک عکس باشد، احساس می کنم هنوز چیزی کم دارد. آنچه بیشتر به دنبالش هستم، حال و حضور شخصیت است؛ اینکه از طریق نگاه، حالت صورت، نور، رنگ و نوع اجرای نقاشی بتوانم مخاطب را کمی به جهان درونی سوزه نزدیک کنم. پرتره زمانی برایم کامل می شود که بیننده احساس کند با یک انسان روبه روست، نه فقط با تصویر یک چهره. وی با تأکید بر اینکه بیشتر از شهرت افراد، تأثیری که یک انسان می تواند از طریق اندیشه، هنر، تجربه یا شیوه زندگی خود بر دیگران بگذارد برایم مهم بود، بیان می کند: شخصیت هایی که انتخاب کردم، هرکدام جهانی پشت سر خود دارند و فقط یک چهره شناخته شده نیستند. همین فاصله میان ظاهر نسبتا ساده یک چهره و جهان وسیعی

به گفته او، تمرین های گروه «یرما» حدود یک سال ادامه داشته است و در این دوره بازیگران جوان، پیش از ورود جدی به بحث تحلیل نمایشنامه، تمرین های بیان، بدن و دیگر مهارت های ضروری بازیگری را پشت سر گذاشته اند. کاظمی تأکید می کند که هدفش تنها تولید یک نمایش نبود، بلکه تلاش کرده است فرصتی برای دیده شدن استعداد های جوانان نیز فراهم کند؛ جوانانی که بسیاری از آن ها برای نخستین بار روی صحنه حرفه ای حضور یافته اند.

نبود حمایت از گروه های جوان یکی از چالش های جدی که کارگردان «یرما» در مسیر تولید نمایش با آن روبه رو شده. تأمین هزینه های تولید و نبود حمایت کافی از گروه های جوان است.

کاظمی در این باره می گوید: وقتی با گروهی جوان کار می کنید، سنگ اندازی زیاد است و حمایت چندانی وجود ندارد. از نظر مالی هم با شرایط دشواری روبه رو هستید؛ چون وقتی بازیگر مطرحی در یک کار حضور نداشته باشد، تهیه کننده یا حامی مالی، ریسک سرمایه گذاری را نمی پذیرد. او با اشاره به نیاز گروه های بزرگ به فضای تمرین مناسب، بیان می کند: هزینه پلاتو، مکان تمرین و طولانی تر بودن فرایند آماده سازی بازیگران کم تجربه، فشار مالی پروژه را افزایش داده است. به نظر کاظمی اگر قرار باشد نسل تازه ای وارد تئاتر شوند، باید برای آن ها امکان تجربه کردن و دیده شدن فراهم شود؛ چون بدون حمایت،

بسیاری از استعداد ها پیش از آنکه فرصت شکوفایی پیدا کنند، از این عرصه کنار می روند.

مسئله حضور زنان در تئاتر مشهد کارگردان «یرما» در بخش دیگری از صحبت هایش به وضعیت حضور زنان در تئاتر مشهد اشاره می کند. او که سال ها در تهران فعالیت کرده و چند سالی است به مشهد آمده است، فضای تئاتر این شهر را مردانه تر از تجربه خود در تهران می داند. کاظمی یادآوری می کند: در تهران تعادل بیشتری وجود دارد، اما در مشهد، زنان، چه در بازیگری و چه در کارگردانی، آن طور که باید حمایت نمی شوند. او خواستار توجه بیشتر پیشکسوتان و استادان تئاتر مشهد به آثار زنان است؛ چون باور دارد که بسیاری از هنرمندان زن این شهر، توانمند و فعال هستند، اما به اندازه کافی دیده و تشویق نمی شوند. این کارگردان در پایان صحبت هایش از استقبال مخاطبان از نمایشش نیز ابراز رضایت می کند. به گفته او بر کردن سالن آکتور با ظرفیت حدود ۱۸۰ نفر، برای گروهی که بسیاری از اعضای آن نخستین تجربه صحنه خود را پشت سر می گذارند، چالش بزرگی بوده است. با این حال استقبال تماشاگران، فراتر از انتظار گروه بوده است.

برای مشاهده گزارش کافه شهر از نمایش «یرما» کد ره رو را اسکن کنید.

نگارستان

نگارخانه آسمان؛ میزبان نمایشگاه نقاشی «آپوریا»

نمایشگاه انفرادی آثار نقاشی از آثار محمد حسینی (علیهان) با نام «آپوریا» این روزها در نگارخانه آسمان برپاست. نمایشگاه تا ۱۰ شهریور ادامه دارد و علاقه مندان به هنر نقاشی می توانند از ساعت ۱۸ تا ۲۱ از این رویداد بازدید کنند.

برگزاری نمایشگاه عکس «رد زمان» در نگارخانه فردوسی

نمایشگاه گروهی عکس طبیعت با نام «رد زمان»، از آثار هنرجویان بهناز اکبرزاده جوان، امروز شنبه ۷ شهریور ساعت ۱۷ در نگارخانه فردوسی افتتاح می شود. نمایشگاه تا چهارشنبه ۱۱ شهریور از ساعت ۱۷ تا ۱۲۰ ادامه خواهد داشت. در نمایشگاه «رد زمان»، آثاری از وانا منتظر، گلناز

اربابی، دیانا وفادار، کیمیا دهقان، درنگا فرقانی، آترین جعفری، ستایش عابدینی، هلیا ادیب، نیلوفر ارغوانی، پرنیان ملا، کوثر آزاد، زهرا رنجبر و ابناز سالمی، از هنرجویان هنرستان دخترانه سمپاد سعدی، به نمایش گذاشته خواهد شد.

اخبار هنری مشهد

موفقیت هنرمند مشهدی در پویش «طلوع ماه»

پویش عکس و فیلم «طلوع ماه» با معرفی آثار برگزیده به کار خود پایان داد و رضا رادپور از مشهد درخشش در دو بخش فیلم و عکس، موفق به کسب عنوان برتر این رویداد شد. در بخش فیلم، اثر «آخرین لیخن» موفق به کسب عنوان بهترین نمایش و دریافت نشان ویژه پویش شد.

همچنین در بخش عکس، لوح نشان دار طلایی پویش به عنوان عکس اول به رضا رادپور برای عکس «سوگ» اهدا شد.

تماشاخانه

اجرای «مصاحبه» در تماشاخانه بهار

نمایش «مصاحبه»، به نویسندگی محمد رحمانیان و کارگردانی مهدی بهشتی، این شب ها ساعت ۱۹:۳۰ در تماشاخانه بهار روی صحنه می رود. این نمایش به دو سرگذشت در روزهای بعد از انقلاب الجزایر می پردازد. در این نمایش حجت اعرابی، اسدالله سرداریان، مینا سیدی و سحر سرگزی به ایفای نقش می پردازند.

تماشاخانه داوود کیانیان؛ میزبان «کلاغ ها»

نمایش کودک و نوجوان «کلاغ ها»، به نویسندگی حسین فدایی حسن و کارگردانی علیرضا شریفی نیا، پنجشنبه ۱۲ شهریور ساعت ۱۹:۳۰ در تماشاخانه داوود کیانیان روی صحنه می رود. موضوع نمایش از این قرار است که در یک روستای سرسبز، دو درخت چنار

و سرو در دو نقطه باغ باهم دوست صمیمی هستند. نامه های دوستی و مهر و محبت این دو درخت را پرزنده ای کوچک به نام «چرخ ریسک» می برد، ولی با ورود کلاغ ها به روستا، قصه شروع می شود.

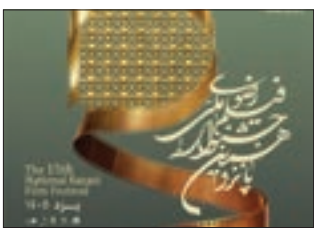
سالن نور؛ میزبان یک نمایش کمدی

نمایش کمدی تاریخی «ارتش سری»، به نویسندگی و کارگردانی مصطفی احمدی فر، از جمعه ۶ شهریور ساعت ۲۰ در سالن نور اجراهای خود را آغاز می کند. در این نمایش، مجید شهریاری، علی صدایی، مصطفی احمدی فر، سارا تقوی، مهسا یعقوبی، مسعود فرهادیان، بهروز قویدل، مهدی دولت آبادی و احمد رضا محمدزاده به ایفای نقش می پردازند.

ایستگاه هنر

ثبت نام جشنواره فیلم رضوی از هشتم شهریور آغاز می شود

سامانه ثبت نام و بازگذاری آثار پانزدهمین جشنواره ملی رضوی از یکشنبه ۸ شهریور ۱۴۰۵ برای حضور فیلم سازان و علاقه مندان در این رویداد فرهنگی و هنری فعال می شود. پانزدهمین جشنواره ملی رضوی به همت بنیاد بین المللی امام رضا، با همکاری انجمن سینمای جوانان ایران و حمایت اداره کل فرهنگ و ارشاد اسلامی استان یزد، از ۲۱ تا ۲۴ دی ۱۴۰۵ در شهر یزد برگزار خواهد شد. این جشنواره در حوزه فیلم کوتاه دارای دو بخش «مسابقه» و «جنبی» است. بخش مسابقه شامل سه بخش داستانی، مستند و پویانمایی است و آثاری که با اهداف و موضوعات جشنواره همخوانی داشته باشند، امکان حضور در رقابت را خواهند داشت. براساس مقررات جشنواره، آثار ارسالی باید پس از فروردین ۱۴۰۴ تولید شده باشند و در سه بازه زمانی «تا ۱۸۰ ثانیه»، «تا ۱۵ دقیقه» و «تا ۴۰ دقیقه» امکان حضور در جشنواره را دارند. هر فیلم ساز نیز می تواند حداکثر دو اثر به جشنواره ارسال کند. ثبت نام و بازگذاری آثار در جشنواره تنها به شیوه اینترنتی امکان پذیر است، بنابراین لازم است درخواست کنندگان با مراجعه به سایت یرما.ir یا تقاضای شرکت در جشنواره را تکمیل و سپس فایل آثار خود را بازگذاری کنند. مهلت ثبت نام و بازگذاری آثار تا ۱۵ آبان ۱۴۰۵ ادامه خواهد داشت و براساس اعلام دبیرخانه، این مهلت هرگز تمدید نخواهد شد.